

Datum: 2024-09-10
Handläggare: Karin Berg
Diariernr: 2024.235 BUN

Barn- och ungdomsnämnden

Svar på motion om maxtak för barngruppernas storlek

Ärendebeskrivning

Marcus Wallin (V) och Sanna Dabolins (V) har till kommunfullmäktige den 12 juni 2024, § 119 lämnat en om motion ett maxtak på 15 barn i förskolan.

Motionärerna föreslår följande:

- Att ett maxtak på 15 barn för storbarnsgrupp i förskolan antas.
- Att ett maxtak på 12 barn för småbarnsgrupp i förskolan antas.
- Att Barn- och ungdomsnämnden får i uppdrag att skyndsamt effektuera beslutet om max 15 barn per storbarnsgrupp i förskolan.
- Att Barn- och ungdomsnämnden får i uppdrag att skyndsamt effektuera beslutet om max 12 barn per småbarnsgrupp i förskolan.

Kommunfullmäktige beslutade den 12 juni 2024 § 119 att lämna motionen till kommunstyrelsen för beredning. Motionen har skickats till barn- och ungdomsnämnden för beredning.

Förvaltningens yttrande

Enligt skollagen ska huvudmannen se till att barngrupperna har en lämplig sammansättning och storlek (Skollagen kap 8. § 8). Gruppstorleken kan variera utifrån barnens behov och verksamhetens förutsättningar. I Skolverkets allmänna råd för måluppfyllelse i förskolan (2017) beskrivs faktorer som påverkar bedömningen om vad som är lämplig storlek på en barngrupp. Dessa är *personalens utbildning och kompetens* samt *personaltäthet, barngruppens sammansättning* (såsom barnens åldrar, andelen barn i behov av särskilt stöd, andelen barn med annat modersmål än svenska samt barnens närvarotider) samt *fysisk lärmiljö* i form av lokalernas storlek och miljöns utformning.

Skolverkets riktmärke ska tolkas som något att förhålla sig till och inte något statistiskt (Skolverket 2017). Det kan alltså vara både färre eller fler barn i en barngrupp än vad riktmärket anger, beroende på hur väl ovan nämnda faktorer fungerar tillsammans. Skolverket (2017) menar att personalens utbildning och kompetens är den viktigaste kvalitetsfaktorn i förskolan, men även personaltätheten relaterat till antal barn.

Barn- och ungdomsnämnden stävar efter att bedriva förskoleverksamhet av hög kvalitet. Förskolans omsorgs- och utbildningsuppdrag omsätts i praktiken genom förskolepersonalens pedagogiska förhållningssätt. Barn- och ungdomsnämnden är av uppfattningen att personalens arbetsvillkor är av yttersta vikt då den kan hindra eller stödja att personalen nyttjar sin kompetens till fullo (Vetenskapsrådet 2015).

Välfärdens och förskolans resurser är begränsade. Barn- och ungdomsnämnden finansierar förskolan med en barnpeng per barn, som täcker personal- och materialkostnader. Lokalkostnader finansieras förvaltningsgemensamt för att säkerställa likvärdighet. Barn- och

ungdomsnämnden har i en genomlysning av verksamhetens kostnader konstaterat att lokalkostnaderna i förskolan är högre än i jämförbara kommuner (BUN 2024-06-11 §43).

Det är rektor som beslutar om en förskolas inre organisation. Bemanningen planeras också utifrån behoven under dagen utifrån barnens planerade närvaro. Personalen kan under dagen välja att dela upp barngruppen i mindre grupper där personal till exempel arbetar riktat med varsin barngrupp där antal anpassas utifrån barnens ålder och vilken aktivitet som ska genomföras. Förutsättningarna för att dela in barnen i mindre grupper skiljer sig dock åt mellan olika förskolor. Storleken på förskolan och lokalernas utformning påverkar möjligheterna att under dagen kontinuerligt anpassa grupperna. På de mindre förskolorna är det svårare att koncentrera personalresurser till planerad undervisning i mindre barngrupper mitt på dagen eftersom det är färre personer som ska bemanna förskolan under hela dagen.

Barn- och ungdomsnämnden har följt upp arbetet med förskolornas inre organisation och målsättning för barngruppernas storlek sedan 2016. Nämnden konstaterade 2016 (2016-06-21 § 45) att 34 nya förskoleavdelningar skulle behöva tillföras om en anpassning av barngrupperna till Skolverkets riktmärke skulle genomföras inom ramen för varje traditionell avdelning. Med anledning av motionen har barn- och ungdomsförvaltningen gjort nya beräkningar och konstaterar att det med dagens lokalkapacitet och barnprognoser skulle behövas 33 nya avdelningar utöver de 101 som idag finns. Det skulle innebära en omfattande utökning och anpassning av lokaler. Nuvarande förskolororganisation skulle behöva utökas med cirka fyra förskolor med plats för 120 barn vardera med 8-9 avdelningar per förskola. En utökning av med fyra nybyggda förskolor skulle med dagens hyresprognoser innebära en ökad kostnad med ca 16 miljoner per år. Med bibehållen personaltäthet skulle en sådan organisation innebära minskad kvalitet i undervisning och omsorg samt ökade arbetsmiljörisker eftersom det blir färre personal vid varje enhet. Om varje avdelning ska bemannas med tre pedagoger på det sätt som avdelningar traditionellt bemannats skulle det innebära en ökning med närmare 65 förskollärare och 35 barnskötare samt tre rektorer. Det skulle innebära en kostnadsökning för personal om 61,3 miljoner per år. Utöver personalkostnad för pedagogisk- och ledningspersonal tillkommer kostnad för måltid, lokalvård, administration och vaktmästare. Till följd av Skollagen om bidrag på lika villkor har fristående förskolor i kommunen rätt till motsvarande ökade resurs. Med uträkning enligt ovan rör det sig om en kompensation om 15,5 miljoner per år.

För att utveckla kvaliteten och arbetsmiljön i förskolan bedrivs ett långsiktigt arbete för att förbättra förskolornas förutsättningar. I arbetet ingår en översyn av lokalkapaciteten i relation till prognoser för antal barn. I arbetet framåt prioriteras en organisation med förskolor med plats för fler barn, då det ger bättre förutsättningar för högre personaltäthet och för att kunna göras anpassningar utifrån barns olika behov. Barn- och ungdomsförvaltningen anser att ändamålsenliga lokaler och en resurseffektiv förskolororganisation bör prioriteras så att välfärdens begränsade resurser kan nyttjas för en god personal- och förskollärartäthet som möjliggör en organisation med mindre grupper för barnen under större del av dagen. Barn- och ungdomsförvaltningen föreslår därmed att motionen ska avstyrkas.

Ekonomisk bedömning

Motionärernas förslag innebär ökade kostnader för om cirka 92 000 tkr per år. Kostnaden består av ökade lokalkostnader vad gäller såväl kostnader för nybyggnation, ökad hyra och ökade driftkostnader samt ökade personalkostnader.

Beslutet att avslå innebär inga kostnader.

Förslag till beslut

Motionen avstyrks.

Beslutet ska skickas till

Kommunfullmäktige

Helena Balte
Förvaltningschef

Karin Berg
Verksamhetsutvecklare